

Het “Good Practice Logo (GPL)”: Wat gaat er veranderen vanaf 2020?

Deel 1: Visie kwaliteitsmanagement, sterkere ondersteuning & zelfevaluatie en het nieuw intern reglement inzake het Good Practice Logo

In 2016 introduceerde de VBOV vzw het Good Practice Logo (GPL) als kwaliteitslabel voor postnatale zorg in de eerste lijn. Sindsdien dragen 498 vroedvrouwen het logo. In de laatste editie van dit tijdschrift trokken we conclusies over hoe het kwaliteitsmanagement van het logo te verbeteren. Dit vertaalden we naar concrete acties. Wat gaat er veranderen vanaf 2020? In deze editie nemen we drie wijzigingen onder de loep: (1) onze visie op kwaliteitsmanagement, (2) een sterkere (zelf-)evaluatie en (3) het nieuw intern reglement inzake het Good Practice Logo.

Achtergrond: conclusies kwaliteitsmanagement

De ervaringen van de laatste 3 jaar met het logo, de nieuwe wet inzake kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg van april 2019 en de bevindingen van de Vlaamse overheid aangaande de Pilotprojecten ‘Bevallen met verkort ziekenhuisverblijf’ vragen om een sterker kwaliteitskader voor het GPL. De klassieke

Ines Rothmann, wetenschappelijk medewerker, VBOV vzw

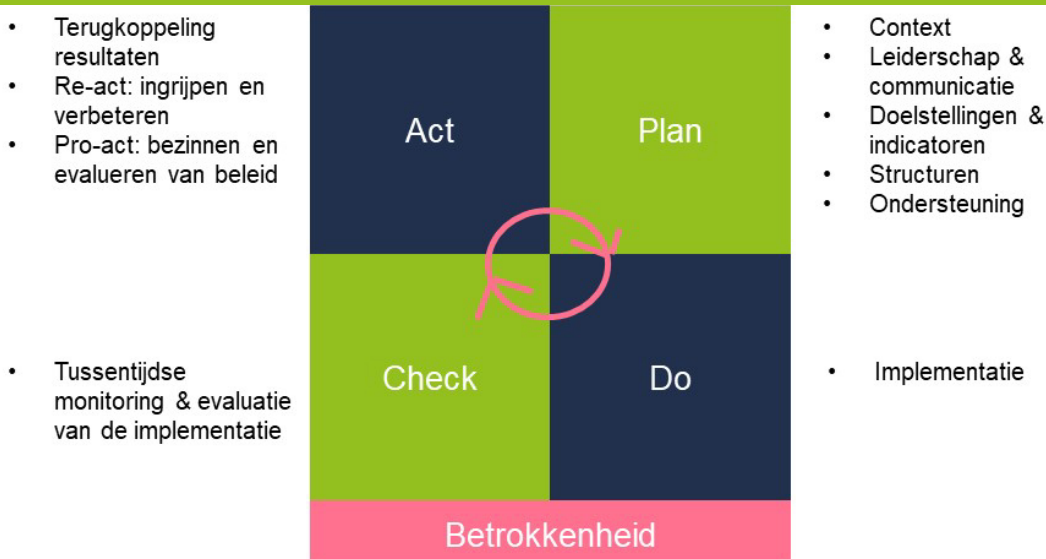

elementen van een kwaliteitsmanagement volgen de Plan-Do-Check-Act Logica (figuur 1).

In het kader van een eerste interne evaluatie, werd een steekproef van 5 vroedvrouwen uitgevoerd op het naleven van de voorwaarden en aanbevelingen van het logo, een algemene doorlichting van en een bevraging over het kwaliteitsmanagement bij 132 eerstelijns vroedvrouwen. VBOV vzw trok de volgende conclusies.

- Algemene visie kwaliteitsmanagement en monitoring & evaluatie: De VBOV vzw wil evolueren naar een dynamische visie op het kwaliteitsmanagementsysteem, waarin we levenslang leren en ervaringsuitwisseling, zelfreflectie en -sturing rond de voorwaarden en aanbevelingen sterker stimuleren én waar voldoende ondersteuningsmechanismen de kwaliteit van de zorgverlening door de

Figuur 1: Plan-Do-Check-Act Logica van kwaliteitsmanagement

vroedvrouw kunnen garanderen. We willen evolueren naar een werkwijze die uitnodigt tot continue verbetering van de kwaliteit van de zorg door de vroedvrouw;

- **Leiderschap en communicatie:** De VBOV vzw moet duidelijker communiceren rond de doelstellingen, meerwaarde van het logo en ten aanzien wat verwacht wordt van de vroedvrouwen op vlak van voorwaarden en aanbevelingen. Bovendien zal zonder sterkere profilering van de meerwaarde van het logo een verdere bekendheid en appreciatie door kraamgezinnen en samenwerkingspartners achterwege blijven;
- **Structuren:** De rollen en taken, de (aanvraag en bevraging) procedures en interne reglementen moeten helder omschreven zijn en transparanter gecommuniceerd worden naar de achterban;
- **Ondersteuning:** De VBOV vzw beseft dat ze sterker moet inzetten op ondersteuning van de vroedvrouwen om aan de verwachtingen dat het GPL met zich meebrengt te kunnen voldoen. Digitalisering o.a. met relevante registratietools en (online) inspiratie met goede praktijken is belangrijk in deze context;
- **Betrokkenheid:** De betrokkenheid van de leden-vroedvrouwen bij het uitstippelen van het beleid en de werkwijze ten aanzien van het GPL zijn essentieel om draagvlak te waarborgen;
- **Bezinning en terugkoppeling:** de VBOV vzw moet sterker de vinger aan de pols houden bij de ledenachterban en structurele feedbackprocessen initiëren waaruit lessen over het kwaliteitsbeleid en -management op regelmatige basis gewonnen kunnen worden.

We nemen deze conclusies ter harte en sturen verschillende aspecten van het kwaliteitskader van het logo vanaf 2020 bij. In deze editie zoomen we in op (1) de VBOV-visie op kwaliteitsmanagement van het logo, (2) de (zelf-)evaluatiemechanismen en (3) het nieuwe intern reglement inzake het Good Practice Logo.

In de volgende editie lichten we de nieuwe GPL-aanvraag/verlengingsprocedure via het nieuwe VBOV-intranet toe. Middels een zelfscan worden de voorwaarden en aanbevelingen van de engagementsverklaring in meer detail bevraagd en verschillende nieuwe digitale registratietools komen ter beschikking (bijv. registratie permanente vorming, aanwezigheden en verslagen vroedvrouwenkringen). Daarnaast

zullen we elk van de voorwaarden en aanbevelingen meer verduidelijken en goede praktijken en inspiratie delen via het intranet.

Een dynamische visie op kwaliteitsmanagement van het logo

De VBOV vzw vindt het belangrijk om te evolueren van een statische naar een dynamische visie van kwaliteitsmanagement. Tot op heden ondertekenden vroedvrouwen (praktijken) een engagementsverklaring waarin ze bevestigden om aan de voorwaarden en aanbevelingen te voldoen. Tot nu toe werd door de VBOV vzw onvoldoende nagegaan of GPL-houders ook effectief aan de voorwaarden en aanbevelingen voldeden op moment van aanvraag en verlenging. Bovendien nodigde deze aanpak beperkt uit tot regelmatig reflecteren, leren en verbeteren rond de good-practice aanbevelingen.

Een dynamische visie op het kwaliteitsmanagement beoogt een continue verbetering van de kwaliteit van de geleverde zorg door voldoende feedbackmechanismen in te bouwen zodat het beleid en de beheersprocessen blijvend evolueren op basis van veranderende behoeftes van de zorgverlener, de doelgroep, andere stakeholders en naargelang nieuwe inzichten en een veranderende externe context (bijv. beleidsontwikkelingen).

VBOV vzw past daarom het beleid aan waarmee we de kwaliteit van de geleverde perinatale zorg willen garanderen. De belangrijkste wijzigende accenten zijn:

- 1. Meer profilering en communicatie.** VBOV vzw zal vanaf januari 2020 het GPL sterker naar het brede publiek profileren (focus op het drieluik: toekomstige ouders, samenwerkingspartners en vroedvrouwen). Dit gebeurt via de gloednieuwe website www.vroedvrouwen.be, een nieuwe huisstijl voor het logo en storytelling aan de hand van getuigenissen. Gedurende de transitieperiode naar het nieuw kwaliteitskader, houdt VBOV vzw sinds juni 2019 alle GPL-houders op de hoogte over de relevante ontwikkelingen via een aparte GPL-nieuwsbrief;
- 2. Heldere structuren:** BOV vzw werkte een intern reglement inzake het GPL uit dat de organisatie van aanvraag, verlenging, scan en intrekking van het logo en de bevoegdheden van de GPL-commissie en de GPL-beroepscommissie regelt;

3. **Sterkere (zelf-)evaluatiemechanismen:** De VBOV vzw gaat voor een mix aan zelfscan en externe ondersteuning. Naast de monitoring & evaluatie van de zorgverlening op niveau van de vroedvrouwen (-praktijken), zal de VBOV vzw op middellange termijn ook inzetten op de evaluatie van de tevredenheid op niveau van de doelgroep en samenwerkingspartners;
4. **Digitale ondersteuning en automatisering:** Vanaf januari 2020 zal via het nieuwe intranet de algehele procedure rond aanvraag, verlenging en steekproef van het logo verlopen. Tevens verhoogt de VBOV vzw het lidmaatschapsvoordeel door relevante registratietools (bijv. rond vormingen en vroedvrouwenkringadministratie) aan te bieden;
5. **Verhoogde ledenbetrokkenheid & feedbackprocessen:** Bevragingen bij de GPL-houders over de ervaringen en visie op het evoluerende kwaliteitskader van de VBOV vzw zullen we in de toekomst regelmatig en nauwgezet opvolgen;
6. **Uitbreiding van het logo naar het hele perinatale luik:** Het GPL wordt op middellange termijn stapsgewijs uitgebreid naar het perinatale luik. Het VBOV-standpunt aangaande de pretecho is al een eerste stap in deze richting.

Sterkere (zelf-)evaluatiemechanismen

In het verleden stelde het kwaliteitskader de VBOV vzw niet in staat om na te gaan of de GPL-houders ook effectief de voorwaarden en aanbevelingen naleefden. Het nodige vroedvrouwen onvoldoende uit om regelmatig te reflecteren, leren en te verbeteren rond de good-practice aanbevelingen. VBOV vzw wil ook in de toekomst geen heksenjacht uitvoeren, maar vroedvrouwen helpen om de nodige kennis en competenties te verwerven om kwalitatieve perinatale zorg aan te bieden. De VBOV vzw is in eerste instantie een ledenorganisatie en geen auditbureau. Daarom kiest de VBOV vzw voluit de kaart van (figuur 2):

- Meer zelf-evaluatie van de voorwaarden en aanbevelingen door de GPL-houders en onderlinge reflectie en ervaringsuitwisseling o.a. binnen de vroedvrouwenkringen;
- Een strenger compliance-kader bij aanvraag, verlenging, steekproef of in geval van klachten op niveau van de vroedvrouwen (praktijken);

- Kwaliteitsfeedback van andere stakeholders. Ook uit de tevredenheid van de toekomstige ouders en de samenwerkingservaringen tussen GPL-houders en andere partners in het perinatale veld kunnen we nuttige lessen afleiden over de kwaliteit van de geleverde zorg;
- Het algemene kwaliteitsmanagement van het GPL kadert uiteraard binnen een bredere kwaliteitscontext van de postnatale zorg in de eerste lijn.

Meer zelf-evaluatie en onderlinge reflectie en ervaringsuitwisseling

De VBOV vzw vindt het belangrijk om inzicht in eigen handelen en de eigen werking bij vroedvrouwen te stimuleren. Vanaf januari 2020 zal via een zelfscan de vroedvrouw gevraagd worden om uitgebreider te reflecteren of en hoe ze aan de voorwaarden van het logo voldoet, op welke manier ze de aanbevelingen in de praktijk brengt en welk verbetering ze zelf ziet in de toekomst. De ingevulde zelfscan vormt de basis voor de evaluatie van de kandidatuur voor aanvraag en verlenging van het logo door de nieuwe GPL-commissie. De VBOV vzw tracht bovendien elk van de voorwaarden en aanbevelingen verder te verduidelijken en goede praktijken regelmatig te delen via nieuwsbrief, het nieuwe intranet en dit tijdschrift.

Naast zelfevaluatie op niveau van de vroedvrouw, sporen we vroedvrouwen ook aan om ten minste 1x keer per jaar ervaringen uit te wisselen rond het GPL binnen de vroedvrouwenkringen. Met de stap richting zelfscan en een jaarlijkse peer-dialogo/intervisie hopen we levenslang leren en onderlinge ervaringsuitwisseling rond de voorwaarden en aanbevelingen tussen vroedvrouwen te sterken.

Binnen een strenger “compliance”-kader op niveau van GPL-houders

Vanaf januari 2020 zal een GPL-commissie strenger op het naleven van de voorwaarden en aanbevelingen toezien, zowel bij aanvraag, steekproef als verlenging. De ingevulde zelfscan vormt hiervoor de basis. Jaarlijks zullen er een aantal GPL-houders geselecteerd worden voor steekproef. De VBOV vzw heeft hiervoor een intern reglement uitgewerkt. De zelfbeoordeling en nieuwe digitale tools waarmee we relevante informatie omtrent de voorwaarden op

Figuur 1: (zelf-)evaluatie van de perinatale zorgverlening volgens GPL (Check-fase)

een gebruikersvriendelijke en efficiënte manier kunnen bijhouden, stelt ons in staat om de voor de steekproef geselecteerde GPL-houders van 5 naar 25 per jaar te verhogen.

Kwaliteitsfeedback van andere stakeholders

Om een volledig beeld te krijgen op de kwaliteit van de geleverde zorg is het ook belangrijk om de eindgebruikers, in dit geval de (toekomstige) ouders te bevragen over hun tevredenheid. Hierbij zal de VBOV vzw trachten om rekening te houden met de ervaringen en inspanningen die momenteel geleverd worden binnen het Vlaams Patiëntenplatform om de patiëntentevredenheid op materniteiten in kaart te brengen. Uit de samenwerking tussen vroedvrouwen en relevante partners in het bredere perinatale veld kan de VBOV vzw eveneens nuttige lessen afleiden over de kwaliteit van de geleverde zorg. Voor 2020 legt de VBOV vzw de prioriteit weliswaar op het versterken van het kwaliteitsmanagement op vroedvrouwen(praktijken)-niveau. Op middellange termijn trachten we dit aan te vullen met de kwaliteitsfeedback van andere stakeholders zoals de gezinnen en samenwerkingspartners.

Omkadering binnen een bredere kwaliteitscontext van de postnatale zorg in de eerste lijn

Uiteraard is het kwaliteitsmanagement van het GPL geen geïsoleerd gegeven en zal ook de vorm mee- evolveren naargelang (beleids-) ontwikkelingen op een hoger niveau (bijv. het kwaliteitsmanagement in de eerstelijnszorg, de pilootprojecten verkort ziekenhuisverblijf, ontwikkeling federale multidisciplinaire richtlijn postpartumzorg). VBOV vzw houdt hieromtrent de vinger aan de pols in de relevante overlegorganen.

Naast deze vier pijlers, zal een algemene **Meldpunt** gezinnen, vroedvrouwen en andere stakeholders de kans bieden om meldingen alsook suggesties, opmerkingen en complimenten (SOCs) in te dienen.

Intern reglement inzake het Good Practice Logo

De VBOV vzw omschrijft in haar nieuw intern reglement inzake het Good Practice Logo, de inrichting en bevoegdheden van de nieuw opgerichte **GPL-commissie en GPL-beroepscommissie**. De GPL-commissie zal bestaan uit 6 leden gekozen binnen de Raad van Bestuur van de VBOV vzw en bevoegd zijn voor de concrete organisatie van het toekennen/verlengen/intrekken van het logo.

Een nieuwe aanvraag of aanvraag tot verlenging van het logo geschiedt voorts via een zelfscan waarmee de kandidaat toelichting geeft op het naleven van de voorwaarden en aanbevelingen van het logo. De GPL-commissie evalueert op basis van deze zelfscan de aanvragen binnen de drie maanden. Een logo wordt toegekend als de GPL-commissie unaniem van oordeel is dat alle criteria zijn voldaan. De geldigheidstermijn van het logo is telkens 4 jaar en de GPL-commissie voert jaarlijks een steekproef uit op het naleven van de voorwaarden en aanbevelingen.

Tegen een beslissing van de GPL-commissie tot intrekken van het logo kan bezwaar ingediend worden bij de GPL-beroepscommissie. Deze bestaat uit 4 externe leden gekozen door de Raad van Bestuur van de VBOV vzw. Het volledige intern reglement is beschreven in de box.

Intern reglement inzake het Good Practice Logo

Artikel 1: Inrichting

In de schoot van de VBOV vzw is een Good Practice Logo-commissie (hierna GPL-commissie) werkzaam.

Van de GPL-commissie zijn lid:

- Marlene Reyns, vroedvrouw, voorzitter VBOV vzw
- Joke Muyldermans, vroedvrouw, MSc, penningmeester VBOV vzw
- Hanne Manshoven-Bijnens, vroedvrouw, lid Raad van Bestuur VBOV vzw
- Katelijne De Koster, vroedvrouw, MSc, lid Dagelijks Bestuur VBOV vzw
- Krista Goetvinck, vroedvrouw, juridisch experte, lid Raad van Bestuur VBOV vzw
- Marcia de Keyser, vroedvrouw, lid Raad van Bestuur VBOV vzw

De 6 leden van de commissie worden intern gekozen binnen de Raad van Bestuur van de VBOV vzw. De GPL-commissie heeft geen wettelijke basis.

De communicatie wordt gevoerd in het Nederlands.

Artikel 2: Bevoegdheid

De GPL-commissie is bevoegd voor de concrete organisatie van het toekennen/verlengen/intrekken van het Good Practice Logo. Om dit logo te bekomen, ondertekenen een vroedvrouwenpraktijk (en de leden van deze praktijk) en/of een individuele vroedvrouw een engagementsverklaring. De ondertekening impliceert dat de vroedvrouw de voorwaarden en de aanbevelingen van goede praktijkvoering volgt inzake perinatale zorg in haar dagelijkse praktijk met haar patiënten. Dit logo wordt vermeld naast haar naam op de lijst van vroedvrouwen, op de website van de VBOV vzw, www.vroedvrouwen.be. De vroedvrouw mag zich met dit logo profileren naar (aanstaande) ouders en andere zorgverleners en organisaties toe binnen de perinatale zorg.

Artikel 3: Toekenning logo

De GPL-commissie vergadert tenminste een keer per kwartaal en beslist over de toekenning van het logo aan een individuele vroedvrouw en/of vroedvrouwenpraktijk met unanimititeit. De GPL-commissie be-

oordeelt binnen de 3 maanden elke aanvraag, tot het bekomen van het logo door het toetsen van de criteria opgenomen in de engagementsverklaring aan de werkelijke praktijkvoering. Vroedvrouwen dienen hiervoor hun aanvraag via de website in te dienen aan de hand van een uitgebreide zelfscan en relevante bewijsstukken.

Een logo wordt pas toegekend als de GPL-commissie unaniem van oordeel is dat alle criteria zijn voldaan. De verzoekende vroedvrouw wordt per mail op de hoogte gebracht van de beslissing van de GPL-commissie.

Artikel 4: Steekproef logo

Jaarlijks voert de GPL-commissie een steekproef uit op de populatie vroedvrouwen/vroedvrouwenpraktijken met logo door het toetsen van de criteria opgenomen in de engagementsverklaring aan de werkelijke praktijkvoering. Voor de steekproef geselecteerde vroedvrouwen/vroedvrouwenpraktijken worden tenminste 1 maand op voorhand via email ingelicht en gevraagd om hun engagementsverklaring via de website te actualiseren en de nodige bewijsstukken aan te leveren. Een bijkomend gesprek door een lid van de GPL-commissie met de betrokken vroedvrouw behoort tot de mogelijkheid.

Artikel 5: Intrekking logo

De GPL-commissie heeft steeds het recht om een toegekend logo in te trekken wanneer blijkt dat de vroedvrouw niet meer voldoet aan de gestelde criteria.

Aan de beslissing van intrekking van het logo gaat altijd een bevraging van de praktijkvoering van de betrokken vroedvrouw door een lid van de GPL-commissie vooraf. De betrokken vroedvrouw krijgt daarbij de kans om mondeling/schriftelijk haar praktijkvoering toe te lichten. Een bevraging kan ad random opgestart worden door de GPL-commissie of kan het gevolg zijn van een klacht van een zorgverlener/patiënt over de praktijkvoering van de betrokken vroedvrouw.

Bij intrekking van het logo heeft de betrokken vroedvrouw de mogelijkheid om zich opnieuw in regel te stellen en desgevallend opnieuw een aanvraag in te dienen tot het bekomen van het logo. De vroedvrouw

dient dan aan te tonen dat zij de nodige stappen heeft ondernomen om de voorwaarden en aanbevelingen te implementeren in haar dagelijkse praktijkvoering. De vroedvrouw/vroedvrouwenpraktijk draagt zelf de verantwoordelijkheid om elke vier jaar een nieuwe engagementsverklaring en de nodige bewijsstukken te bezorgen aan de VBOV vzw via de website ter bevestiging van dit engagement. Doet de vroedvrouw dit niet, dan is het logo voor onbepaalde tijd ingetrokken. De GPL-commissie stuurt een herinnering per mail naar de betrokken vroedvrouw/vroedvrouwenpraktijk, waarvan het logo in aanmerking komt voor verlenging.

Een logo wordt pas ingetrokken als de GPL-commissie unaniem van oordeel is dat de betrokken vroedvrouw niet meer aan alle criteria voldoet. De verzoekende vroedvrouw wordt per mail op de hoogte gebracht van de gemotiveerde beslissing van de GPL-commissie.

Artikel 6: Bezwaar tegen beslissing GPL-commissie

Tegen elke beslissing van de GPL-commissie kan een bezwaar worden ingediend. De betrokken vroedvrouw richt daartoe binnen één maand na ontvangst van de beslissing per mail een gemotiveerd bezwaarschrift aan de GPL-beroepscommissie.

Van de GPL-beroepscommissie zijn lid:

- dr. Marlies Eggermont, vroedvrouw, advocate
- Valerie Wijckmans, vroedvrouw, MSc
- Alexandra Denys, vroedvrouw
- Karen Vliegen, vroedvrouw

De 4 leden van de beroepscommissie worden extern gekozen door de Raad van Bestuur van de VBOV vzw. De GPL-beroepscommissie heeft geen wettelijke basis.

Binnen de 3 maanden na ontvangst van het bezwaarschrift via mail, oordeelt de beroepscommissie definitief. De beroepscommissie kan opteren om de betrok-

ken vroedvrouw uit te nodigen voor een mondelinge toelichting van haar bezwaarschrift, maar is daartoe niet verplicht.

Een logo wordt pas ingetrokken als de GPL-beroepscommissie unaniem van oordeel is dat de betrokken vroedvrouw niet meer aan alle criteria voldoet. De verzoekende vroedvrouw wordt per mail op de hoogte gebracht van de gemotiveerde beslissing van de GPL-beroepscommissie.

De communicatie wordt gevoerd in het Nederlands. Tegen een beslissing van de GPL-beroepscommissie is geen verhaal meer mogelijk.

Bij intrekking van het logo heeft de betrokken vroedvrouw 1 jaar de tijd om zich opnieuw in regel te stellen en desgevallend opnieuw een aanvraag in te dienen tot het bekomen van het logo. De vroedvrouw moet dan kunnen aantonen dat zij de nodige stappen heeft ondernomen om de voorwaarden en aanbevelingen te implementeren in haar dagelijkse praktijkvoering.

Artikel 7: Tenuitvoerlegging van de beslissing

Een beslissing tot toekenning/verlenging/intrekking van het good practice logo heeft uitwerking vanaf de eerste dag van de maand volgend op de kennisgeving aan de betrokken vroedvrouw via mail.

Artikel 8: Privacy van de betrokken vroedvrouw

Een beslissing tot intrekking wordt niet expliciet gepubliceerd in het Tijdschrift voor Vroedvrouwen, het logo naast de naam van de vroedvrouw wordt gewoon geschrapd op de lijst van de vroedvrouwen, consulteerbaar op de website van de VBOV vzw. Alle leden van de GPL-(beroeps)commissie houden zich aan hun beroepsgeheim en respecteren de privacy van de betrokken vroedvrouw.

Bij enige vragen over dit reglement kunt u contact opnemen met de VBOV vzw via info@vroedvrouwen.be. Dit reglement treedt in werking vanaf het vernieuwde systeem geactiveerd wordt.